

Absurds: paliatīvajā aprūpē var tikt uz septiņām dienām

Foto - Fotolia/Photographiee.eu

Pēdējās nedēļās Latvijā kā karsts kartupelis atkal tiek cilāts jautājums, vai vajadzētu legalizēt eitanāziju. Veselības ministre Anda Čakša tam nepiekrīt. Viņasprāt, mēs nedrīkstam tik vienkārši lemt par dzīvību. Arhibīskaps Vanags uzsver, ka ir svarīgi nodzīvot visu mūžu. Līdzās tiek runāts par to, ka nav cilvēcīgas nomiršanas alternatīvu – pienācīgu paliatīvo aprūpi nedziedināmi slimajiem. Tas, ka to vajadzētu uzlabot, pagaidām izteikts vēlējuma izteiksmē. Kas pieejams realitātē?

Kas ir paliatīvā aprūpe

Nacionālā veselības dienesta sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Evija Štālberga skaidro, ka paliatīvā aprūpe nozīmē aktīvu aprūpi tad, kad cilvēku vairs nevar izārstēt, bet kad jārūpējas par sāpju un citu simptomu kontroli, tāpat par sociālo, psiholoģisko un garīgo atbalstu. “Tā ir starpdisciplināra nozare, tas nozīmē, ka aptver pacientu, viņa ģimeni un apkārtējo sabiedrību, neatkarīgi no vietas, kur slimnieks atrodas (mājās, slimnīcā u.c.), nodrošinot viņam nepieciešamās vajadzības. Mērķis ir saglabāt labāko iespējamo dzīves kvalitāti līdz brīdim, kamēr uzlabojas viņa veselības stāvoklis vai arī iestājas nāve.”

Ir galvaspilsētā un arī reģionos

Kā apgalvo Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas Paliatīvās aprūpes nodaļas vadītājs Vilnis Sosārs, tādas vietas, kas palīdz nedziedināmiem slimniekiem, Latvijā ir, taču to nav pietiekami. Turklāt tikt paliatīvās aprūpes nodaļās ir gana problemātiski, ja nu vienīgi pacients vai viņa tuvinieki gatavi par to maksāt.

Valsts apmaksātus paliatīvās aprūpes pakalpojumus var saņemt Rīgas Austrumu klīniskajā universitātes slimnīcas stacionārā Latvijas onkoloģijas centrs, Daugavpils, Ziemeļkurzemes,

Jēkabpils reģionālajās slimnīcās, Piejūras, Rēzeknes un Vidzemes slimnīcās. Ja stacionāra paliatīvā aprūpe nepieciešama bērnam, tad tā tiek nodrošināta Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā – nodaļā atbilstoši pacientam noteiktajai diagnozei.

„Rīgas klīniskās universitātes slimnīcas paliatīvās aprūpes nodaļā pacienti var tikt tikai uz septiņām dienām,” apgalvo ārsts Vilnis Sosārs. „Bet arī uz tām rindā praktiski vidēji ir simts cilvēki. Taču, ja mēs pagarināsim aprūpes laiku, rinda aizstiepsies, tā sakot, līdz bezgalībai.” Uz jautājumu, kas notiek pēc šīm septiņām paliatīvās aprūpes nodaļā pavadītām dienām, dakteris Sosārs atbild: „Pēc tam slimniekam ar vislielāko varbūtību jāatgriežas tajos pašos apstākļos, no kuriem viņš tā vai citādi atbrīvojies, vai arī jāmeklē iespēja iestāties kādā stacionārā.”

Nelielas paliatīvās aprūpes nodaļas ir Irlavā, Iecavā, Bauskā, Līvānos, Mazsalacā, taču tās praktiski darbojas kā dienas stacionāri.

Piemēram, Iecavas veselības centrā ir dienas stacionārs, kas sniedz pakalpojumus terapeitisku un neiroloģisku profilu, kā arī onkoloģijas pacientiem. Ja nepieciešams, šeit var saņemt arī ķirurgu, onkologu vai neirologu konsultāciju. Taču, kā uzsver šī veselības centra direktors Sandris Kaidaks, tas, ka šis ir dienas stacionārs, nebūt nenozīmē, ka pacientiem vakarā jānododas mājās – ja ir nepieciešamība, viņi var palikt arī pa nakti. Ja pacientam ir ģimenes ārsta nosūtījums, pirmās desmit dienas viņš šajā centrā var uzturēties par Ministru kabineta noteikto pacienta iemaksu – 7,11 eiro diennaktī, papildu maksājot 3 eiro par ēdināšanu. Savukārt, ja šāda nosūtījuma pacientam nav jeb noteiktās desmit dienas pagājušas, bet slimnieks tomēr vēlas šeit uzkavēties, tad viņš šo dienas centru var izmantot kā maksas pakalpojumu, par diennakti maksājot 25 eiro. Papildus pacientiem jāmaksā par medikamentiem, higiēnas precēm, taču pie noteiktām diagnozēm ģimenes ārsti var pacientam izrakstīt valsts kompensējamus medikamentus un higiēnas preces ar atlaidēm. Paliatīvās aprūpes iespējas Rīgā piedāvā arī pilsētas 1. slimnīca un „Bikur Holim”, bet šeit to var saņemt vienīgi par maksu.

Piemēram, slimnīcā „Bikur Holim” par uzturēšanos četrvietīgā palātā diennaktī jāmaksā 19 eiro, bet divvietīgā – 30 eiro. Tāpat pacientiem jāņem līdzi savas higiēnas preces un medikamenti, izņemot tās zāles, kuras nozīmēs stacionāra ārsts.

Savukārt Rīgas pilsētas 1. slimnīcā nav paliatīvā, bet gan sociālās aprūpes nodaļa. Saskaņā ar Rīgas domes saistošajiem noteikumiem nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība” hronisko slimnieku īslaicīgas aprūpes pakalpojums šeit tiek piešķirts līdz 60 dienām kalendārā gada laikā vai par maksu. Ja nepieciešams, uzturēšanos šajā nodaļā var saņemt arī personas, kurām vajadzīga paliatīvā aprūpe.

Ja ir vēlme paliatīvo aprūpi saņemt par maksu, var vērsties arī privātajā pansionātā – rezidencē „Dzintara melodija”. Maksa par uzturēšanos šeit atkarīga no pacienta veselības stāvokļa. Ja cilvēks ir staigājošs un pats var aiziet līdz ēdamzālei, paēst, maksa ir 26-36 eiro (cenu nosaka, vai vienveidīgs vai divvietīgs numuriņš) par diennakti. Smagākos gadījumos maksa ir augstāka un var sasniegt pat 52 eiro par diennakti. Cenā iekļautas higiēnas preces (pamperi), ēdināšana četras reizes dienā, vienīgi medikamenti gan jāgādā pašiem.

Lai noskaidrotu detalizētāku informāciju par valsts apmaksātas sociālās aprūpes saņemšanas iespējām (sociālās aprūpes gultām), iedzīvotāji var vērsties savā pašvaldībā, jo šādas aprūpes nodrošinājums, finansēšana ir tās kompetencē. Savukārt, lai iegūtu informāciju par valsts apmaksātu veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas kārtību, var zvanīt uz Nacionālā veselības dienesta bezmaksas informatīvo tālruni 80001234 (darbdienās no plkst. 8.30 līdz 17.00).

Tiešsaistes avots:

<http://veselam.la.lv/2017/03/24/absurds-palativaja-aprupe-var-tikt-uz-septinam-dienam/>